

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

13. ročník, školský rok 2020/21

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Do odpoved'ového hárku správne zapíšte, kto založil Sicílske kráľ'ovstvo. Stačí iba príslušné písmeno.

- a) Taliani
- b) Francúzi
- c) Arabi
- d) Normani

2.* Do odpoved'ového hárku správne zapíšte, v ktorom konflikte proti sebe stáli guelfi a gibelíni. Stačí iba príslušné písmeno.

- a) v Storočnej vojne
- b) v bojoch francúzskeho kráľa proti odbojným veľ'možom
- c) v spore nemeckého cisára a pápeža
- d) v občianskej vojne v Anglicku

3.* Prečítajte si nasledujúci text a nájdite v ňom tri chyby. Rozhodnite, v ktorej z ponúknutých možností sú uvedené všetky tri chyby. Do odpoved'ového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

V roku 1068 vznikla v Anglicku tzv. Kniha prvého súdu, ktorá predstavovala vlastne prvé sčítanie ľudu v stredoveku. Pokyn na jeho realizáciu dal anglický kráľ Viliam Ryšavý.

- a) 1068, prvého súdu, Viliam Ryšavý
- b) sčítanie ľudu, prvého súdu, kráľ
- c) v stredoveku, sčítanie ľudu, Viliam Ryšavý

4.* Akou rečou sa hovorilo na anglickom kráľ'ovskom dvore v časoch Viliama Dobývateľa a jeho potomkov? Do odpoved'ového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

- a) anglicky
- b) anglosasky
- c) nemecky
- d) francúzsky

5.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text, ktorý obsahuje štyri chyby. Následne vyberte z ponúkaných možností tie štyri, ktoré sú v texte napísané chybne.

Na juhu Francúzska sa usadila moslimská sekta katarov, ktorí otvorene vystupovali proti Rímskokatolíckej cirkvi. Jej pomenovanie je odvodené od slova, ktoré znamená „svätí“, ale poznáme ich aj pod pojmom albiženci. Pápež Inocent III. dokonca proti nim vyhlásil aj križiacku výpravu v roku 1201.

Možnosti: moslimská, križiacka, 1201, pomenovanie, pápež, albiženci, sekta, svätí

6.* Ktorí traja z uvedených panovníkov stredovekej Európy sa osobne zúčastnili križiackych výprav do Svätej zeme? Na obrázku je boj jedného z nich. Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmená.

- a) Ondrej II. (Uhorsko)
- b) Viliam Dobyvateľ (Anglicko)
- c) Filip IV. Pekný (Francúzsko)
- d) Oto III. (Rímsko-nemecká ríša)
- e) Richard Levie srdce (Anglicko)
- f) Fridrich I. Barbarossa (Rímsko-nemecká ríša)

7.* Francúzski králi museli dlhý čas bojovať so silnými protivníkmi, ktorí ovládali značné územia aj súčasného Francúzska. Z uvedených možností vyberte tri významné krajiny, ktorých vládcovia - králi a vojvodovia - bojovali s francúzskymi kráľmi. Do odpoved'ového hárku správne zapíšete iba príslušné písmená.

- a) Aragonské vojvodstvo
- b) Navarrské kráľovstvo
- c) Akvitánske kráľovstvo
- d) Burgundské kráľovstvo
- e) Normandské vojvodstvo
- f) Valónske kráľovstvo

8.* V odpoved'ovéhom hárku správne doplňte chýbajúce slová a rok v nasledujúcom texte.

Počas storočnej vojny mladá dievča Jana z ...A... podnietila úspešný boj Francúzov proti anglickým vojskám. Jedno z víťazstiev je prinieslo prezývku ...B... Orleánska. Jej život skončil tragicky, keď bola v roku ...C... upálená na hranici.

9.* Pozorne si prečítajte nasledujúci text, ktorý obsahuje štyri chyby. Následne vyberte z ponúkaných možností tie, ktoré sú v texte napísané chybne.

V roku 1314 francúzsky kráľ Filip III. Smelý dovŕšil ťaženie proti rytierskemu rádu johanitov, keď ho pápež oficiálne zrušil a majetok rádu bol skonfiškovaný. Viacerí vrcholní predstavitelia rádu, vrátane posledného veľmajstra, boli obesení ako kacíři.

Možnosti: skonfiškovaný, 1314, Filip III. Smelý, veľmajstra, zrušil, johanitov, obesení

10.* Prezrite si vladársku korunu na priloženom obrázku a určte, panovníci ktorého stredovekého štátu ju nosili. Správnu odpoveď vyberte z uvedených možností. Do odpoved'ového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

- a) Anglické kráľovstvo
- b) Francúzske kráľovstvo
- c) Uhorské kráľovstvo
- d) Rímsko-nemecká ríša

11.* Jedným z najvýznamnejších panovníkov v dejinách Anglicka je aj Alfréd Veľký. Ktoré tri z nasledujúcich výrokov o ňom sú pravdivé? Do odpoved'ového hárku správne zapíšte len písmená správnych možností.

- a) Považujeme ho za prvého kráľa Anglicka.
- b) Vládal v rokoch 871 – 889.
- c) Bol predkom Viliama Dobyvateľa.
- d) Zjednotil všetky anglosaské kráľovstvá.
- e) Napísal diela o anglických dejinách.
- f) Dal postaviť pevnosť Tower v Londýne.

12.* Dlhé stáročia vládli králi Francúzska ako suzeréni, až kým si v 14. storočí neupevnili svoju moc natoľko, že sa stali suverénmi. Čo presne znamenalo pre francúzskeho kráľa byť suzerén? Vyberte z uvedených možností tú správnu a zapíšte odpoveďového hárku.

- a) ... že kráľa volil snem vyššej šľachty
- b) ... že kráľ vystupoval ako lénny feudál voči grófom a vojvodom
- c) ... že každé rozhodnutie kráľa musel schváliť snem vyššej šľachty
- d) ... že moc kráľa bola podriadená Rímskokatolíckej cirkvi

13.* V roku 1349 sa vydal Juraj Bubek za pápežom do jeho sídla, aby od neho okrem iného vyprosil odpustky určené na financovanie výstavby rodového kostola v Plešivci (na fotografii). Správne napíšte do odpoveďového hárku, v ktorom meste vtedy pápež sídlil a v ktorom dnešnom štáte sa toto mesto nachádza.

14.* Rozhodnite, či sa uvedené dvojice významných osobností stredovekej Európy mohli stretnúť. Do odpoveďového hárku správne označte (zakrúžkujte) iba áno / nie.

- a) Karol V. (francúzsky kráľ) a Hugo Kapet (francúzsky kráľ)
- b) Oto I. (Rímsko-nemecká ríša) a Oto III. (Rímsko-nemecká ríša)
- c) Filip II. (francúzsky kráľ) a Filip IV. (francúzsky kráľ)
- d) Ján Bezzemok (anglický kráľ) a Richard Levie Srdce (anglický kráľ)
- e) Fridrich II. (nemecký kráľ a rímsky cisár) a Karol V. (francúzsky kráľ)

15.* Čo označujeme pojmom *jacquerie* v dejinách stredovekej Európy? Do odpoveďového hárku správne zapíšte iba príslušné písmeno.

- a) druh oblečenia populárneho v západnej Európe v 14. storočí
- b) združenie obchodníkov v Paríži
- c) typ meča
- d) povstanie sedliakov vo Francúzsku

16.* V odpoved'ovom hárku zorad'te panovníkov v správnom poradí podľa toho, ako po sebe nasledovali. Zapište iba písmená v poradí od toho, ktorý vládol najskôr, po toho, ktorý vládol najbližšie k súčasnosti.

- a) Hugo Kapet, francúzsky kráľ
- b) Alfréd Veľký, anglický kráľ
- c) Viliam Dobývatel', anglický kráľ
- d) Karol V., francúzsky kráľ
- e) Filip IV. Pekný, francúzsky kráľ
- f) Ľudovít IX. Svätý, francúzsky kráľ

17. * Prečítajte si uvedené výroky a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nie. Do odpoved'ového hárku správne označte (zakrúžkujte) iba áno / nie.

- a) Dynastia Kapetovcov ovplyvňovala dejiny Francúzska viac ako tri storočia.
- b) Franská ríša bola rozdelená v roku 843 na základe dohôd z Paríža.
- c) Karol V. mocensky posilnil Francúzsko aj preto, lebo spolupracoval s učencami.
- d) V bitke pri Kreščaku zvíťazili francúzske vojská nad anglickými.
- e) Keď križiaci dobyli Jeruzalem, dopustili sa hrozného krviprelievania na moslimoch.
- f) Počas vlády Ľudovíta IX. vo Francúzsku bol zakázaný „Boží súd“ a hľadali sa racionálne dôkazy.
- g) Fridrich II., hoci bol z nemeckého rodu, väčšinu svojho života sídlil v Palerme.
- h) Počas života Ota III. korunovali Štefana z rodu Arpádovcov za uhorského kráľa.

18. Ktoré štyri výroky pravdivo opisujú obdobie vlády cisára Jozefa II.? Do odpoved'ového hárku zapište len písmená označujúce správne možnosti.

- a) Snažil sa z rakúskej monarchie vybudovať silný centralizovaný štát.
- b) V celom štáte mal byť jednotný úradný jazyk – nemčina.
- c) Používanie jazykov jednotlivých národov monarchie potláčal.
- d) Bol zástanca federalizácie monarchie.
- e) V celom štáte mal byť jednotný úradný jazyk – latinčina.
- f) V oblasti školstva a vzdelávania podporoval používanie jazykov jednotlivých národov monarchie.
- g) Mal posmešnú prezývku „klobúkový kráľ“.
- h) Za všetkými reformami, ktoré uskutočnil, si stál až do konca svojho života.

19. Prečítajte si nasledovné štvorice pojmov viažuce sa k obdobiu Francúzskej revolúcie a rozhodnite, ktorý pojem z každej štvorice tam významovo nepatrí. Ten správne zapíšte do odpoved'ového hárku

- 1) jakobíni, girondisti, karbonári, termidori
- 2) sloboda, rovnosť, láska, bratstvo
- 3) republika, federácia, konzulát, cisárstvo
- 4) generálne stavy, konvent, národné zhromaždenie, kongres

20. V živote Napoleona Bonaparteho zohrali významnú úlohu viaceré ostrovy. Vytvorte správne dvojice z uvedených ostrovov a opisov toho, ako sa zapísali do jeho života. Do odpoved'ového hárku zapíšte len správne dvojice písmena a čísla.

A) Veľká Británia	1) narodil sa tam
B) Ostrov sv. Heleny	2) zomrel tam
C) Elba	3) zaviedol proti nej blokádu
D) Korzika	4) bol tam vo vyhnanstve

21. Rusko sa v 19. storočí aktívne zapojilo do viacerých vojenských konfliktov v Európe, na obrázku vidíte jeden z nich. K panovníkom uvedeným v odpoved'ovom správne prirad'te tú vojnu, ktorá sa odohrala počas ich vlády. V jednom prípade patria k jednému panovníkovi dva vojenské konflikty.

a) Krymská vojna, b) napoleonské vojny, c) Revolúcia v Uhorsku 1848/49

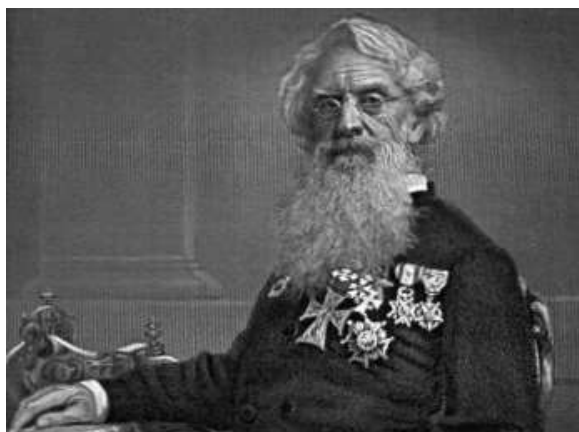
22. Významným prelomom v dejinách Habsburskej monarchie a zvlášť jej uhorskej časti bolo rakúsko-uhorské vyrovnanie. V odpoved'ovom hárku správne zapíšete odpovede na nasledujúce otázky.

- a) V ktorom roku k tomuto vyrovnaniu došlo?
- b) Ktorá časť rozdelenej monarchie niesla názov Zalitavsko?
Bolo to 1) rakúska časť alebo 2) uhorská časť? Ako odpoveď uveďte len číslo.
- c) Vyrovnanie prinieslo vytvorenie nových štátnych orgánov, pričom niektoré zostali spoločné. Rozdeľte uvedené orgány na tie, ktoré existovali v oboch častiach monarchie, a ktoré boli spoločné.

vláda, panovník, ministerstvo zahraničia, ministerstvo vojska, ministerstvo financií, snem

23. Koniec 19. a začiatok 20. storočia sa niesol v znamení búrlivého rozvoja vied a techniky. V odpoved'ovom hárku vytvorte správne dvojice z mien a vynálezov, resp. oblastí vedy, v ktorých sa preslávili. Na obrázku vidíte jedného z nich aj so svojim vynálezom.

a) Samuel Morse	1) telefón
b) bratia Wrightovci	2) telegraf
c) Bell a Gray	3) dynamo
d) Karl Siemens	4) motorové lietadlo

24. Koncom 19. a začiatkom 20. storočia vznikli dva mocenské bloky zoskupujúce šesť najvýznamnejších veľmocí na európskom kontinente. Ktoré z nich spolu v tom čase susedili (mali suchozemské hranice) v Európe? Správnu označte v odpoved'ovom hárku.

- a) Veľká Británia – Francúzsko
- b) Rakúsko-Uhorsko – Rusko
- c) Francúzsko – Rusko
- d) Rusko – Nemecko
- e) Francúzsko – Nemecko
- f) Francúzsko – Taliansko
- g) Taliansko – Rakúsko-Uhorsko

25. Na obrázku vidíte pohľad na významnú slovenskú národnú inštitúciu, ktorá bola v roku 1875 uzatvorená, a tak to ostalo až do konca Rakúsko-uhorskej monarchie. Do odpoved'ového hárku napíšte jej názov, ktorý sa skladá z dvoch slov.

26. Ktoré z uvedených výrokov sú pravdivé? V odpoved'ovom hárku označte iba správnu možnosť – *áno* / *nie*.

- a) Základom Trojspolku sa stalo spojenectvo medzi Nemeckom a Rakúsko-Uhorskom uzavreté v roku 1878.
- b) K takzvanému Dvojspolku sa v roku 1882 pripojilo Taliansko.
- c) Dvojdohoda bolo spojenectvo Francúzska a Veľkej Británie.
- d) Francúzsko a Rusko uzatvorili spojenectvo v roku 1892.
- e) Dohoda/Trojdohoda vznikla v roku 1907.

27. Ktoré z uvedených výrokov, týkajúcich sa Berlínskeho kongresu, sú pravdivé?

V odpoved'ovom hárku označte iba správnu možnosť – *áno* / *nie*

- a) Kongres rokoval o usporiadaní Balkánskeho polostrova.
- b) Kongres sa konal po Krymskej vojne.
- c) Na kongrese bolo dohodnuté rozdelenie Bulharska.
- d) Vplyv Ruska na Balkáne bol po kongrese oslabený.

28. Z uvedených európskych krajín vyberte tých päť, ktoré mali pred prvou svetovou vojnou svoje kolónie v Afrike, a správne ich zapíšte do odpoved'ového hárku.

Veľká Británia, Francúzsko, Holandsko, Rakúsko-Uhorsko, Nemecko, Belgicko, Švédsko, Portugalsko, Rusko

